

ØF-notat nr. 16/2006

Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

**Hvordan opplevde deltakerne tiden som etablerer av
Studentbedrift og hva skjedde etterpå?**

av

Vegard Johansen og Trude Hella Eide

Østlandsforskning

Østlandsforskning er et forskningsinstitutt som ble etablert i 1984 med fylkeskommunene og høgstyrene/de regionale høgstyresentra i fylkene Oppland, Hedmark og Buskerud som stiftere i samarbeid med Kommunaldepartementet.

Østlandsforskning er lokalisert i høgstyremiljøet på Lillehammer og har i tillegg kontorer i Hamar. Instituttet driver anvendt, tverrfaglig og problemorientert forskning og utvikling.

Østlandsforskning er orientert mot en bred og sammensatt gruppe brukere. Den faglige virksomheten er konsentrert om to områder:

Næringsliv og regional utvikling
Velferd, organisasjon og kommunikasjon

Østlandsforskning sine viktigste oppdragsgivere er departement, fylkeskommuner, kommuner, statlige etater, råd og utvalg, Norges forskningsråd, næringslivet og bransjeorganisasjoner.

Østlandsforskning har samarbeidsavtaler med Høgskolen i Lillehammer, Høgskolen i Hedmark og Norsk institutt for naturforskning. Denne kunnskapsressursen utnyttes til beste for alle parter.

ØF-notat nr. 16/2006

Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

**Hvordan opplevde deltakerne tiden som etablerer av
Studentbedrift og hva skjedde etterpå?**

av

Vegard Johansen og Trude Hella Eide

Tittel: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift
Forfatter: Vegard Johansen og Trude Hella eide
ØF-notat nr.: 16/2006
ISSN nr.: 0808-4653
Prosjektnummer: 10099
Prosjektnavn: UE: Etableringsfrekvens Studentbedrift
Oppdragsgiver: Ungt Entreprenørskap
Prosjektleder: Vegard Johansen
Referat: Skoleåret 2002/03 startet Ungt Entreprenørskap opp bedriftskonseptet Studentbedrift. Til sammen har 940 studenter deltatt som etablerere av Studentbedrift. Prosjektet "Etableringsfrekvens Studentbedrift" er en kvantitativ studie av tidligere deltakere i Studentbedrifter. Målet er å få vite hvordan deltakerne opplevde tiden som etablerer av Studentbedrift, og hvorvidt deltagelsen i Studentbedrift har hatt innvirkning på deres senere karriere, herunder etableringer av egne bedrifter.
Hovedfunnet er at blant alle som har deltatt i Studentbedrift er det 13 prosent som har etablert egen bedrift, mens 4 prosent arbeider med å etablere bedrift nå. Blant de som deltok i kullene i 2002/03 og 2003/04 er det 22 prosent som har etablert egen bedrift, mens de tilsvarende tall er 11 prosent for de som deltok i 2004/05 og 2005/06. Vi finner at de som har Studentbedrift som et obligatorisk fag har en lavere interesse for entreprenøriell aktivitet enn de som har valgt å ha Studentbedrift selv. For de fleste av entreprenørene har deltakelse i Studentbedrift gitt økt lyst til å etablere egen bedrift, kunnskapen til å starte og drive egen bedrift, samt muligheten til å prøve ut et konsept som de har kunnet bygge videre på.
Emneord: Studentbedrift, entreprenørskap, UE, høgskole, universitet, etablering
Dato: Oktober 2006
Antall sider: 27
Pris: Kr 60,-
Utgiver: Østlandsforskning
Serviceboks
2626 Lillehammer
Telefon 61 26 57 00
Telefax 61 25 41 65
e-mail: post@ostforsk.no
<http://www.ostforsk.no>
Dette eksemplar er fremstilt etter KOPINOR, Stenergate 1 0050 Oslo 1. Ytterligere eksemplarfremstilling uten avtale og strid med åndsverkloven er straffbart og kan medføre erstatningsansvar.

Forord

Skoleåret 2002/03 startet Ungt Entreprenørskap opp bedriftskonseptet *Studentbedrift*. Til sammen har 940 studenter deltatt som etablerere av Studentbedrift.

Prosjektet "Etableringsfrekvens Studentbedrift" er en kvantitativ studie av tidligere deltakere i Studentbedrifter. Målet er å få vite hvordan deltakerne opplevde tiden som etablerer av Studentbedrift, og hvorvidt deltagelsen i Studentbedrift har hatt innvirkning på deres senere karriere, herunder etableringer av egne bedrifter.

Datainnsamlingen er gjennomført ved en nettbasert spørreundersøkelse i oktober 2006. Av i alt 940 potensielle respondenter hadde vi e-postadresser til 596 deltakere (bruttoutvalg). Vi fikk svar fra 257 respondenter, det vil si en svarprosent på 43.

Oppdragsgiver for prosjektet er Ungt Entreprenørskap. Vi vil takke Ungt Entreprenørskap ved Jarle Tømmerbakke, Kristin Willoch Haugen og Kjell Vidar Jørgensen for godt samarbeid og konstruktive kommentarer til notatet, samt praktisk hjelp med datainnsamlingen. Vi ønsker også å takke alle informantene som har svart på spørreskjemaet og bidratt med informasjonen som er grunnlaget for våre vurderinger.

Lillehammer, oktober 2006

Ingrid Guldvik
forskningsleder

Vegard Johansen
prosjektleder

Innhold

1	Innledning	7
2	Resultater	8
2.1	Om respondentene.....	8
2.2	Om deltakelsen i Studentbedrift.....	9
2.3	Utvikling av entreprenørielle egenskaper.....	11
2.4	Bedømming av metoden Studentbedrift.....	13
2.5	Hva skjedde etterpå?	16
3	Diskusjoner av resultatene	21
	Referanser	26
	Tabell 1: Fra populasjon til nettoutvalg. Antall.	7
	Tabell 2: Kjønn. Antall og prosent.....	8
	Tabell 3: Alder. Antall og prosent.....	8
	Tabell 4: Høyeste fullførte utdanning. Antall og prosent.	9
	Tabell 5: Deltakelse i andre av UEs konsepter. Antall og prosent.....	9
	Tabell 6: Studentbedrift-deltakere fordelt på skoleår. Antall og prosent.....	9
	Tabell 7: Årsaker til å ha Studentbedrift. Antall og prosent.....	10
	Tabell 8: Antall deltakere i Studentbedriften. Antall og prosent.	10
	Figur 1. Nyttene av å ha Studentbedrift for utvikling entreprenørielle egenskaper, holdninger og i forhold til ordinært arbeidsliv. Prosent.	11
	Tabell 9: Indeks over nyttene av Studentbedrift satt opp mot kjønn, alder, deltakelse i andre av UEs konsepter, obligatorisk SB, stilling som leder i SB og antallet deltakere.....	12
	Tabell 10: Vurdering av Studentbedrift som pedagogisk metode. Antall og prosent.....	13
	Figur 2. Bedømmelse av læremateriell, foreleser, mentor og studiested. Prosent.....	14
	Tabell 11: Anbefaling av Studentbedrift til andre studenter. Antall og prosent.....	14
	Tabell 12: Studentbedrift som tilbud ved alle studieretninger. Antall og prosent.....	15
	Figur 3: Etableringsrate etter deltakelse i Studentbedrift. Prosent.	16
	Figur 4: Etableringsrate etter deltakelse i Studentbedrift. Prosent.	17
	Tabell 13: Involvering i entreprenøriell aktivitet satt opp mot kjønn og alder. Prosent.	18
	Tabell 14: Involvering i entreprenøriell aktivitet satt opp mot obligatorisk eller valgfritt SB. Prosent.	19

1 Innledning

Skoleåret 2002/03 startet Ungt Entreprenørskap opp bedriftskonseptet *Studentbedrift*. Konseptet Studentbedrift er utviklet for å gi studenter kunnskap om og en mulighet til å trene på bedriftsetablering. Næringsfokuset er mindre fremtredende, det primære er læringen som skjer i prosessen med å etablere og drive Studentbedriften. Studentbedrifter kan etableres som en del av et studium/fag eller som noe man gjør ved siden av studiene, og bedriften kan bestå av to eller flere studenter. En Studentbedrift kan vare i 12 måneder, og i løpet av dette tidsrommet har studentene fått mulighet til å starte opp, drifte og avvikle egen bedrift (Ungt Entreprenørskap 2006).

Prosjektet "Etableringsfrekvens Studentbedrift" er en kvantitativ studie av tidligere deltakere i Studentbedrifter. Målet er å få vite hvordan deltakerne opplevde tiden som etablerer av Studentbedrift, og hvorvidt deltagelsen i Studentbedrift har hatt innvirkning på deres senere karriere, herunder etableringer av egne bedrifter. Til sammen har over 900 studenter deltatt som etablerere av Studentbedrift.

Tabell 1: *Fra populasjon til nettoutvalg. Antall.*

	2002/03-2005/06
Populasjon	942
Bruttoutvalg	596
Nettoutvalg	257
Svarprosent	43
Potensiell feilmargin	+/- 5,2 prosent

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Datainnsamlingen er gjennomført ved en nettbasert spørreundersøkelse i oktober 2006. Av i alt 942 potensielle respondenter hadde vi e-postadresser til 596 deltakere (bruttoutvalg). Vi fikk svar fra 257 respondenter, det vil si en svarprosent på 43. Reelt sett er nok svarprosenten enda høyere siden vi kan regne med at noen av de e-postadressene Ungt Entreprenørskap har i sitt register, særlig studentadressene, benyttes sjelden. Det er vanskelig å si hvor mange dette gjelder. Når vi beregner den potensielle feilmarginen for studien finner vi at den er +/- 5,2 prosent.

2 Resultater

I dette kapitlet gjennomgås resultatene fra spørreundersøkelsen. I den første delen ser vi nærmere på noen karakteristika av respondentene. I den neste går vi gjennom noen karakteristika ved Studentbedrift. I del tre ser vi eventuell utvikling av entreprenørielle egenskaper. I del fire lar vi studentene foreta en bedømmelse av Studentbedrift som metode. I siste del ser vi på hva som skjedde etterpå: Har deltakerne vært involvert i entreprenøriell aktivitet i etterkant av deltakelse i Studentbedrift?

2.1 Om respondentene

Vi skal se på følgende karakteristika: Kjønn, alder, utdanning og deltakelse i UEs konsepter.

Tabell 2: *Kjønn. Antall og prosent.*

	Antall	Prosent
Mann	140	54.5
Kvinne	117	45.5
Sum	257	100

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Tabell 2 viser at i utvalget er det 140 menn og 117 kvinner. Det vil si at det i utvalget er 54.5 prosent menn og 45.5 prosent kvinner.

Tabell 3: *Alder. Antall og prosent.*

	Antall	Prosent
19-24 år	114	44
25-29 år	71	28
30 år eller eldre	71	28
Sum	256	100

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Tabell 3 viser at 44 prosent i utvalget er mellom 19 og 24 år, 28 prosent er mellom 25 og 29 år, mens 28 prosent er 30 år eller eldre.

Tabell 4: Høyeste fullførte utdanning. Antall og prosent.

	Antall	Prosent
Videregående skole, samt kurs/fag/årshenhet på høyskole/universitet	115	45
Ferdig med bachelorgrad	129	50
Ferdig med mastergrad eller høyere (doktorgrad)	12	5
Sum	256	100

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Fra tabell 4 leser vi at bare 5 prosent er ferdig med mastergrad, mens 50 prosent er ferdig med bachelor. 45 prosent har videregående skole, samt kurs/fag/årshenhet på høyskole/universitet. De tidligere deltakerne i Studentbedrift har i dag ulike yrker. 51 prosent er fortsatt studenter, 27 prosent er ansatt i privat bedrift, 8 prosent er ansatt i offentlig sektor og 6 prosent er arbeidsledige/annet. 8 prosent er ansatt i egen bedrift eller jobber deltid i egen bedrift. Av de som er ansatt i privat eller offentlig sektor er 11 prosent ledere og 21 prosent mellomledere.

Tabell 5: Deltakelse i andre av UEs konsepter. Antall og prosent.

	Antall	Prosent
Ingen	198	79
Elevbedrift (grunnskole)	12	5
Ungdomsbedrift (videregående skole)	20	8
Både elevbedrift og ungdomsbedrift	3	1
Andre konsepter	19	7
Sum	252	100

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Nesten 8 av 10 har ikke deltatt i andre konsepter i regi av Ungt Entreprenørskap, mens 2 av 10 har deltatt i andre konsepter. Herunder har 1 prosent deltatt i både Elevbedrift (ungdomsskole) og Ungdomsbedrift (videregående skole), 8 prosent har deltatt i Ungdomsbedrift, 5 prosent har deltatt i Elevbedrift, og 7 prosent har deltatt i andre konsepter.

2.2 Om deltakelsen i Studentbedrift

I tabell 6 ser vi at 8 prosent av våre respondenter deltok i 2002/03, 16 prosent deltok i 2003/04, 46 prosent deltok i 2004/05 og 30 prosent deltok i 2005/06.

Tabell 6: Studentbedrift-deltakere fordelt på skoleår. Antall og prosent.

	Antall	Prosent
2002/03	19	8
2003/04	41	16
2004/05	116	46
2005/06	74	30
Sum	250	100

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Tabell 7: Årsaker til å ha Studentbedrift. Antall og prosent.

	Antall	Prosent
Nysgjerrig på hvordan det var å ha egen bedrift	76	31
Hadde fått det anbefalt av tidligere deltakere	9	4
Fikk det anbefalt av foreleser	22	9
Studentbedrift er fint å ha på CV'en	28	11
Tenkte at å ha Studentbedrift ga lette studiepoeng	3	1
Obligatorisk	108	44
Sum	246	100

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Tabell 7 viser at den viktigste årsaken til at studenter har Studentbedrift er at det er obligatorisk: 44 prosent har deltatt i SB som et obligatorisk emne.¹ 56 prosent har imidlertid valgt å etablere Studentbedrift av andre årsaker enn at det er obligatorisk. 31 prosent oppgir at den viktigste årsaken var nysgjerrighet i forhold til å ha egen bedrift. 13 prosent hadde fått anbefalt Studentbedrift: 9 prosent av foreleser(e) og 4 prosent av tidligere deltakere. 12 prosent hadde andre motiver enn en spesifikk interesse for Studentbedrift: 11 prosent mente at deltakelse i Studentbedrift var fint å ha på CV'en, mens 1 prosent tenkte at Studentbedrift ga lette studiepoeng.

I reglene for Studentbedrift heter det at Studentbedriften skal ha en daglig leder som har ansvar for den daglige drift og for at styrets vedtak blir satt ut i livet. Blant våre respondenter hadde 32 prosent vært ledere, 41 prosent mellomledere og 26 prosent hadde vært ansatte/annet i Studentbedriften.

Tabell 8: Antall deltakere i Studentbedriften. Antall og prosent.

	Antall	Prosent
1-4	133	53
5-8	103	41
9 eller flere	14	6
Sum	250	100

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

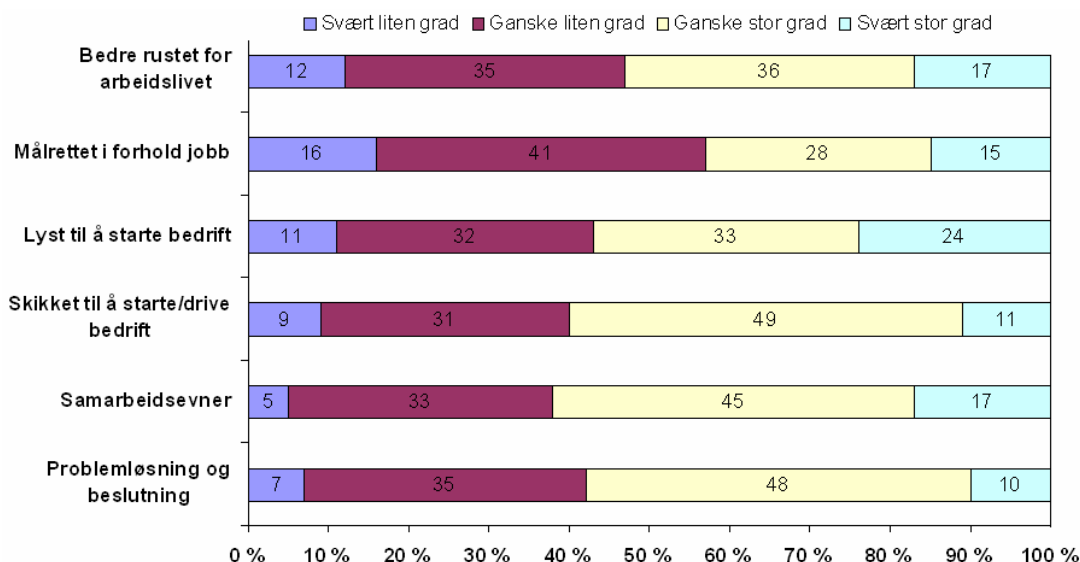
Bedriften kan bestå av to eller flere studenter. Ifølge Ungt Entreprenørskap tilsier "all erfaring at det beste er om dere er en gruppe på fem-åtte personer som etablerer en Studentbedrift i lag" (Ungt Entreprenørskap 2006). Tabell 8 viser at blant våre respondenter hadde 41 prosent 5 til 8 deltakere, 53 prosent hadde 1 til 4 deltakere, mens 6 prosent hadde 9 eller flere deltakere.

Studentbedrifter kan etableres som en del av et studium/fag eller som man gjør ved siden av studiene. Vi spurte respondentene om deres Studentbedrift var drevet i sammenheng med andre fag. 31 prosent svarte ja, 39 prosent mente at bedriften til dels var drevet i sammenheng med andre fag, mens 30 prosent svarte nei.

¹ Når vi analyserer svarene fylkesvis, finner vi at den største andelen som har Studentbedrift som obligatorisk fag har deltatt ved Høgskolen i Bodø (88 prosent), men andelene med obligatorisk Studentbedrift er også høye i Akershus (65 prosent) og Østfold (63 prosent).

2.3 Utvikling av entreprenørielle egenskaper

Hovedmålet for Ungt Entreprenørskap er å utvikle ungdoms entreprenørskapskompetanse. Sammen med ytre vilkår og forutsetninger er entreprenøriell kompetanse avgjørende for at en entreprenør skal lykkes med entreprenørskap. Entreprenørskapsopplæring omfatter utvikling av personlige egenskaper, formell kunnskap/ferdigheter og holdninger. I figur 1 ser vi på dette.

Figur 1. Nyttien av å ha Studentbedrift for utvikling entreprenørielle egenskaper, holdninger og i forhold til ordinært arbeidsliv. Prosent.

N = 248

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Generell entreprenøriell kompetanse er en type handlingskompetanse som er viktig for entreprenørskapsarbeid og egentlig alt annet samfunnsnyttig arbeid. 42 prosent mener at deltakelse i Studentbedrift i liten grad har styrket deres evner for problemløsning og beslutning, mens 58 prosent mener deltakelsen har styrket disse evnene. 38 prosent mener at deltakelse i Studentbedrift har betydd lite for deres samarbeidsevner, mens 62 prosent mener deltakelsen har hatt en positiv betydning.

Spesifikk entreprenøriell kompetanse handler om innsikt i etablering og drifting av en bedrift. Av de spurte sier 6 av 10 at de opplever at deltakelse i Studentbedrift har gjort dem mer skikket til å etablere og drive en bedrift, mens 4 av 10 opplever at deltakelsen har hatt liten betydning.

Holdninger i forhold til entreprenørskap handler om bevissthet i forhold til selvstendig næringsdrivende som en mulig karriere. 57 prosent mener at deltakelse i Studentbedrift har gitt dem mer lyst til å starte bedrift, mens 43 prosent opplever at deltakelsen hadde liten betydning.

Deltakelse i Studentbedrift kan også ha en effekt i forhold til at studentene blir mer mållrettet i forhold til sin egen karriere eller at de føler seg bedre rustet for ordinært arbeidsliv. 43 prosent

mener at de er blitt mer målrettet i forhold til fremtidig jobb, mens 57 prosent opplever at Studentbedrift har hatt liten betydning i forhold til dette. 53 prosent føler seg bedre rustet i forhold til arbeidslivet, mens 47 prosent mener at deltakelse i Studentbedrift har hatt liten effekt i forhold til hvor rustet de er for livet etter studiene.

Hvis vi tar utgangspunkt i at entreprenørskapsopplæring i alle fall omfatter utvikling av personlige egenskaper, formell kunnskap/ferdigheter og holdninger, så kan vi se nærmere på hvordan utvikling av slike egenskaper fordeler seg blant respondentene: 1 av 3 opplyser at de har hatt nytte av Studentbedrift både i forhold til samarbeid, problemløsnings-/beslutningsevner, skikket til å etablere/drive bedrift og fått økt lyst til å drive bedrift, 1 av 3 har opplevd nytte på 2 eller 3 områder, mens 1 av 3 har opplevd nytte på bare 1 eller ingen områder. Vi har videre konstruert en indeks som viser deltakernes "totale nytte" av entreprenørskapsopplæringen.

Tabell 9: Indeks over nytten av Studentbedrift satt opp mot kjønn, alder, deltakelse i andre av UEs konsepter, obligatorisk SB, stilling som leder i SB og antallet deltakere.

	B	Standardavvik	t	Signifikansnivå
Konstant	12,403	,674	18,396	,000
<i>Alder</i>	-,074	,021	-3,514	,001
Mann	-,242	,300	-,805	,422
<i>Deltakelse i andre UE-konsepter</i>	,864	,374	2,313	,022
<i>Obligatorisk SB</i>	-1,542	,305	-5,046	,000
<i>Leder/mellomleder SB</i>	1,141	,336	3,400	,001
5-8 deltakere i SB	,222	,300	,740	,460
R ²	0.23			

N = 239

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Når det gjelder nytten av å etablere Studentbedrift finner vi at vår modell forklarer 23 prosent av variasjonen i grad av nytte. Resultatene forteller oss at alder, deltakelse i andre av UEs konsepter, årsak til at man har SB og stillingstypen i SB alle virker inn på grad av opplevd nytte av Studentbedrift, mens kjønn og antall deltakere i SB har mindre betydning. Basert på et signifikansnivå på 0.05 kan vi slå fast at:

- Dess yngre man er da man gjennomførte SB dess større nytte har man av SB
- De som har deltatt i andre av UEs konsepter har større nytte av SB enn de som ikke har deltatt i andre av UEs konsepter
- De som selv valgte å etablere SB har større nytte av deltakelse i SB enn de som har SB som obligatorisk fag
- De som hadde lederstilling i SB (ledere/mellomledere) hadde større nytte av SB enn de som ikke hadde lederstilling

2.4 Bedømming av metoden Studentbedrift

Studentbedrift er som de andre av Ungt Entreprenørskaps konsepter fundert på tre søyler: Læringsmetoder basert på erfaringslære (learning by doing); næringsutvikling; og regional utvikling. Hvordan bedømmer studentene Studentbedrift som pedagogisk metode?

Tabell 10: *Vurdering av Studentbedrift som pedagogisk metode. Antall og prosent.*

	Antall	Prosent
Svært dårlig	5	2
Ganske dårlig	36	15
Ganske bra	148	60
Svært bra	58	24
Sum	247	100

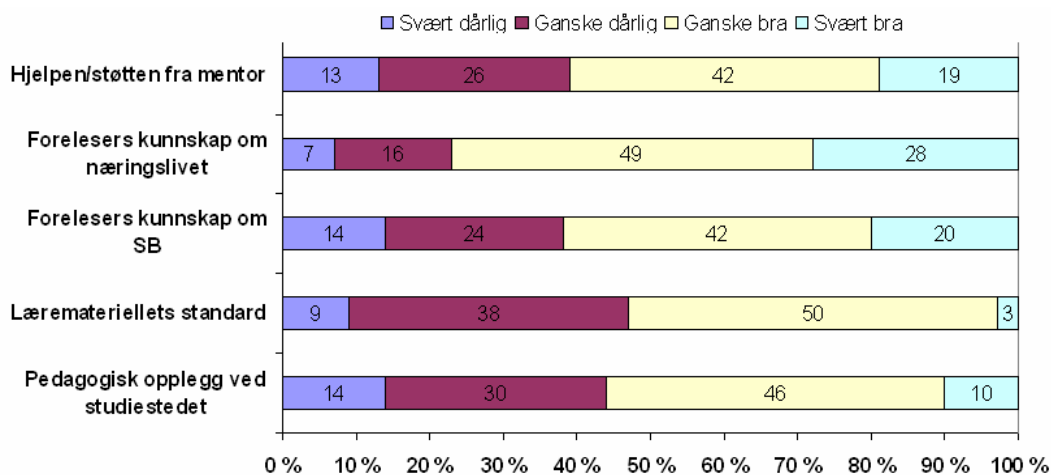
Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

24 prosent av respondentene bedømmer Studentbedrift som en svært god pedagogisk metode, mens 60 prosent mener metoden er god men at det er rom for forbedringer. 17 prosent mener at metoden må forbedres mye, herunder sier 15 prosent at metoden er ganske dårlig og 2 prosent at den er svært dårlig.

Det er noen grupper av deltakere som er mer positive til SB som pedagogisk metode enn andre:

- De yngste er enda mer positive til SB som pedagogisk metode enn de eldste
  - 87 prosent av de som er mellom 19-24 er positive, sammenlignet med 80 prosent av de som er 30 år eller eldre er positive
- De som selv valgte å etablere SB er enda mer positive til metoden enn de som hadde obligatorisk SB
  - 87 prosent av de som selv valgte å ha SB er positive, sammenlignet med 80 prosent av de som hadde SB som obligatorisk fag
- Verken kjønn, type stilling i SB eller deltakelse i andre av UEs konsepter spiller en rolle i forhold til hvor god man synes SB er som pedagogisk metode

Det er ikke nok at mer enn 8 av 10 sier at Studentbedrift er basert på en ganske god pedagogisk metode; for at Studentbedriftsundervisningen skal være vellykket er man avhengig av at studiestedet har et godt pedagogisk opplegg, at foreleserne er flinke, at mentorene er aktive og at lærematerialet fungerer. Dette ser vi på i figur 2 (under).

Figur 2. Bedømmelse av læremateriell, foreleser, mentor og studiested. Prosent.

N = 246

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

56 prosent er ganske fornøyd med det pedagogiske opplegget, mens 44 prosent mener at her er det rom for større forbedringer. 53 prosent mener at læremateriellet er ganske bra, mens 47 prosent mener at det er rom for større forbedringer. Her kan vi merke oss at bare 3 prosent er svært fornøyd. Majoriteten av studentene er fornøyd med sine forelesere: 77 prosent mener at de har ganske god innsikt i næringslivet, mens 23 prosent er misfornøyd; og 62 prosent mener at de har ganske god kunnskap om konseptet Studentbedrift, mens 38 prosent er misfornøyd. I forhold til mentorene er 61 prosent ganske godt fornøyd med hjelpen/støtten de fikk, mens 39 prosent er misfornøyd.

Tabell 11: Anbefaling av Studentbedrift til andre studenter. Antall og prosent.

	Antall	Prosent
Svært liten grad	8	3
Ganske liten grad	36	15
Ganske stor grad	120	48
Svært stor grad	84	34
Sum	248	100

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

De aller fleste er positive til deltakelsen og vil anbefale Studentbedrift til andre studenter: 34 prosent vil i svært stor grad anbefale andre studenter å etablere Studentbedrift, 48 prosent vil anbefale det i noen grad, mens 18 prosent ikke vil anbefale Studentbedrift til andre studenter. Det viser seg videre at:

- De yngre deltakerne vil oftere anbefale SB enn de eldre
  - 85 prosent av de som er 29 år eller yngre vil anbefale SB, sammenlignet med 74 prosent av de som er 30 år eller eldre
- De som hadde lederstilling vil oftere anbefale SB enn de som var vanlig ansatte
  - 84 prosent av lederne/mellomlederne vil anbefale SB, sammenlignet med 77 prosent av de som var ansatte/annet

- De som selv valgte SB vil oftere anbefale SB enn de som hadde obligatorisk SB
  - 90 prosent av de som selv valgte å ha SB vil anbefale SB, sammenlignet med 82 prosent av de som hadde SB som obligatorisk fag
- De som har deltatt i andre av UEs konsepter vil oftere anbefale SB enn de som ikke har deltatt i andre konsepter
  - 92 prosent av de som har deltatt i andre av UEs konsepter vil anbefale SB, sammenlignet med 80 prosent blant de som ikke har deltatt i andre UE-konsept

I dag er det bare et tjuetalls høyskoler/universiteter som tilbyr Studentbedrift. Vi spurte deltakerne om de mente at Studentbedrift burde være et tilbud ved alle studieretninger ved høyskoler/universitet.

Tabell 12: Studentbedrift som tilbud ved alle studieretninger. Antall og prosent.

	Antall	Prosent
Nei	15	6
Ja, men bare som valgfag	136	55
Ja, men bare obligatorisk for bestemte studieretninger	68	28
Ja, obligatorisk for alle	27	11
Sum	246	100

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

6 prosent mener Studentbedrift bare bør være et tilbud for noen studieretninger, mens 94 prosent mener Studentbedrift bør være et tilbud for alle. Majoriteten, 55 prosent, mener Studentbedrift bør være et tilbud som alle studenter får som valgfag, mens 11 prosent mener at Studentbedrift bør være obligatorisk for alle og 28 prosent mener det bør være obligatorisk for bestemte studieretninger.

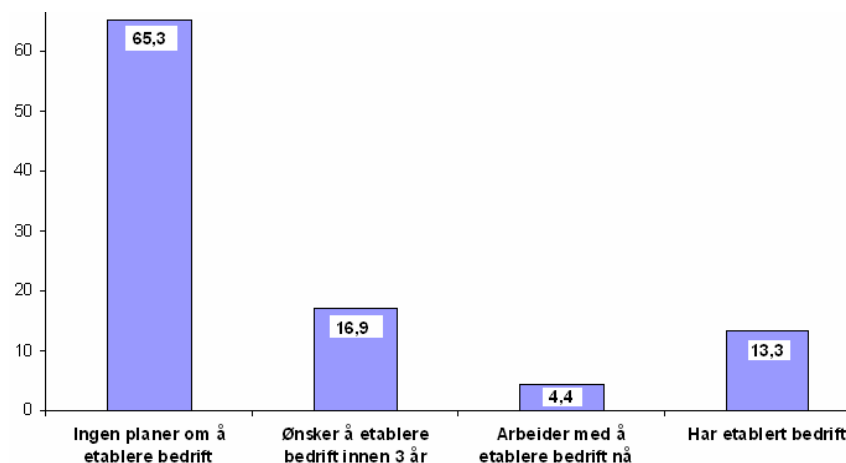
Nettsiden www.ue.no er en kilde til informasjon for deltakere i Studentbedrift. Blant våre respondenter hadde 35 prosent stor nytte av denne nettsiden, mens 65 prosent hadde liten nytte. Hva som er årsaken til at bare 35 prosent mener at de hadde stor nytte av nettsiden vet vi ikke, men vi kan si noe om hvem som opplever at de hadde/ikke hadde nytte av www.ue.no.

- Kvinner hadde større nytte av nettsiden enn menn
  - 44 prosent av kvinnene hadde stor nytte, sammenlignet med 28 prosent av mennene
- De eldre deltakerne hadde større nytte av nettsiden enn de yngre deltakerne
  - 46 prosent av de som er 30 år eller eldre hadde stor nytte av nettsiden, sammenlignet med 31 prosent av de som er 29 år eller yngre
- De som selv valgte SB hadde større nytte av nettsiden enn de med obligatorisk SB
  - 42 prosent av de som valgte SB selv hadde stor nytte av nettsiden, sammenlignet med 27 prosent av de med SB som obligatorisk fag

2.5 Hva skjedde etterpå?

Et av formålene med entreprenørskapsopplæringen er å bidra til at det etableres en sterkere kultur for entreprenørskap. En måte å måle om Ungt Entreprenørskap bidrar til en kultur for nyskaping og gründervirksomhet er å undersøke etableringsfrekvensen blant tidligere deltakere i Studentbedrifter. I tabell 12 ser vi nærmere på dette.

Figur 3: Etableringsrate etter deltakelse i Studentbedrift. Prosent.

N = 248

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Blant alle som har deltatt i Studentbedrift er det 13 prosent (eksakt 13.3 prosent) som har etablert egen bedrift, 4 prosent (eksakt 4.4 prosent) arbeider med å etablere bedrift nå, mens 17 prosent planlegger å etablere en bedrift de nærmeste tre årene. 65 prosent har ingen (umiddelbare) planer om å etablere egen bedrift. Dette innebærer m.a.o at nesten 18 prosent av de som har deltatt i SB i etterkant har vært involvert i entreprenøriell aktivitet. Tallene her kan sammenlignes med tilsvarende tall for deltakere i UB, hvor 16.6 prosent forteller at de har etablert bedrift (Haugum 2005).

I Norge har antallet nyetablerte foretak hvert år økt med 25 prosent om vi sammenligner tall fra 2001 (36000) og 2005 (47000) (SSB 2006), og i 2004 var rundt 12 prosent av foretakene i Norge nyetableringer. Ifølge det internasjonale forskningsprosjektet Global Entrepreneurship Monitor² var 9 prosent (eksakt 9.3 prosent) av befolkningen mellom 18 og 64 år involvert i entreprenøriell aktivitet.

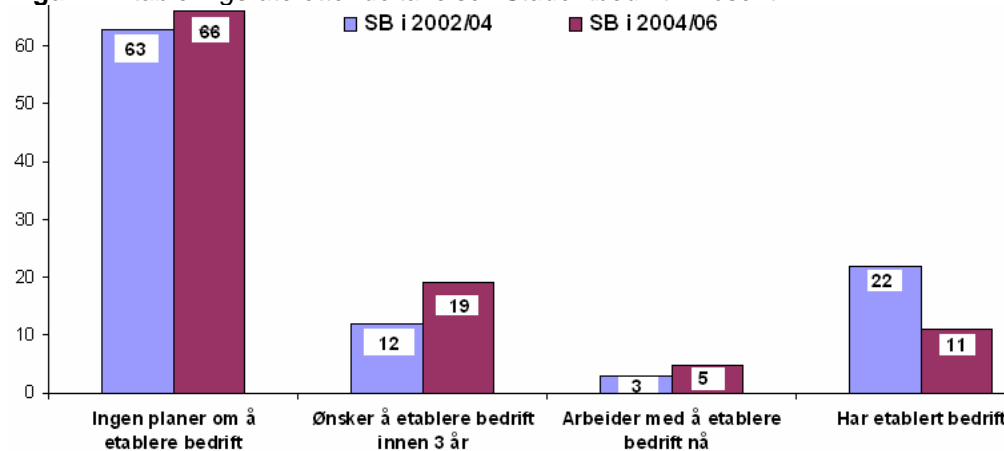
² Global Entrepreneurship Monitor (GEM) undersøker variasjoner mellom nivået på entreprenørskap mellom land og over tid, og faktorer som påvirker entreprenørskapsnivået. Entreprenørskap blir målt ved at man spør et representativt utvalg i hvert land om de forsøker å starte en ny bedrift eller om de eier og leder en bedrift som er yngre enn 42 måneder. I 2005 ble det i befolkningsundersøkelsen samlet inn data fra 2000 personer i hvert deltakerland. Personer som er mellom 18 og 64 år ble blant annet spurt om de forsøker å etablere en ny bedrift og om de eier og driver en nyetablert bedrift (Kolvereid et al 2006).

Andelen som er involvert i entreprenøriell aktivitet blant tidligere etablerere av Studentbedrift er nesten dobbelt så høy som andelen som er involvert i entreprenøriell aktivitet i befolkningen ellers. Ut fra en beregning av feilmarginer kan vi slå fast at andelen av deltakere i SB og UB som er involvert i entreprenøriell aktivitet er atskillig høyere enn i befolkningen ellers:

- Det er 95 prosent sannsynlighet for at mellom 13.6 og 21.8 prosent av tidligere deltakere i Studentbedrift senere er involvert i entreprenøriell aktivitet
- Det er 95 prosent sannsynlighet for at mellom 12.5 og 20.7 prosent av tidligere deltakere i Ungdomsbedrift senere etablerer egen bedrift
- Det er 95 prosent sannsynlighet for at mellom 8.0 og 10.6 prosent av den norske befolkningen mellom 18 og 64 år er involvert i entreprenøriell aktivitet

Figur 4: Etableringsrate etter deltakelse i Studentbedrift. Prosent.

N = 248 (Antallet for SB i 2002/4 = 59 & antallet for SB i 2004/6 = 189)

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Det er naturligvis slik at de som etablerte Studentbedrift for noen år tilbake har hatt bedre tid til å utvikle en forretningside og etablere egen bedrift. Blant de som deltok i kullene i 2002/03 og 2003/4 er det 25 prosent som er involvert i entreprenøriell aktivitet (har etablert/etablerer nå), mens den tilsvarende andelen er 14 prosent for de som deltok i 2004/5 og 2005/6. Andelen som ikke har noen planer om å etablere egen bedrift er så å si den samme for de to kullene.

Resultatene tyder på at andelen som er involvert i entreprenøriell aktivitet i kullene 2004/5 og 2005/6 med tiden kan stige opp mot nivået for kullene 2002/3 og 2003/4.

Tabell 13: *Involvering i entreprenøriell aktivitet satt opp mot kjønn og alder. Prosent.*

		Mann	Kvinne	Samlet
Involvert i entreprenøriell aktivitet	19-24 år	21	10	16
	25-29 år	28	19	24
	30+ år	19	6	13
	Samlet	23	12	18
Ikke involvert i entreprenøriell aktivitet	19-24 år	79	90	84
	25-29 år	72	81	76
	30+ år	81	94	87
	Samlet	77	89	82

N = 247

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Av tabell 13 ser vi at det er flere menn enn kvinner som er involvert i entreprenøriell aktivitet, og at det er de i aldersgruppen 25 til 29 år som i størst grad er involvert i entreprenøriell aktivitet (har etablert bedrift/etablerer bedrift nå).

- 23 prosent av mennene og 12 prosent av kvinnene er involvert i entreprenøriell aktivitet
- 24 prosent av de mellom 25-29 år er involvert i entreprenøriell aktivitet i etterkant av deltakelse i SB, sammenlignet med 16 prosent blant de mellom 19-24 år og 13 prosent av de over 30 år
- Andelen som er involvert i entreprenøriell aktivitet er høyest blant menn som er mellom 25 og 29 år (28 prosent) og lavest blant kvinner over 30 år (6 prosent)

Ifølge en større norsk studie for 10 år siden (10000 respondenter) var 6 prosent av de mellom 18 til 24 år involvert i entreprenøriell aktivitet (forsøker å starte bedrift/har etablert bedrift), mens andelen var 13 prosent for de mellom 25 og 34 år (Waagø et al 1997). Det er sannsynlig at andelen har økt noe i begge aldersgrupper, men ikke overvettes. Blant deltakerne i SB er andelen av de mellom 19 og 24 år som er involvert i entreprenøriell aktivitet 16 prosent, mens andelen av de mellom 25 og 34 år er 21 prosent.

I den samme norske studien kommer det frem at i hele befolkningen (18 år og eldre) var det atskillig flere menn som var involvert i entreprenøriell aktivitet enn kvinner: 19 prosent menn og 6 prosent kvinner (ibid.). Den samme typen kjønnsforskjell finner vi i vår studie der 23 prosent av mennene og 12 prosent av kvinnene er involvert i entreprenøriell aktivitet.

Som vi så i tabell 7 i kapittel 2.2 kan vi skille mellom to grupper av deltakere i SB: De som har hatt SB som obligatorisk fag (44 prosent) og de som selv har valgt å ha SB (56 prosent).³

³ Blant de som hadde valgt SB selv ble det oppgitt flere årsaker. Blant annet ”nysgjerrighet i forhold til å ha egen bedrift (31 prosent), at SB er fint å ha på CV`en (11 prosent) og anbefalinger (13 prosent).

Tabell 14: *Involvering i entreprenøriell aktivitet satt opp mot obligatorisk eller valgfritt SB. Prosent.*

	Obligatorisk SB	Valgt SB
Ingen planer om å etablere bedrift	74	60
Ønsker å etablere bedrift innen 3 år	15	18
Involvert i entreprenøriell aktivitet	11	22
Sum	100	100
Antall	108	137

N = 245

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Resultatene i tabell 14 viser at de som selv har valgt å ha SB oftere er involvert i entreprenøriell aktivitet enn de som har hatt SB som obligatorisk fag:

- 22 prosent av de som selv valgte SB er involvert i entreprenøriell aktivitet, mens den tilsvarende andelen er 11 prosent blant de som hadde SB som obligatorisk emne
- 74 prosent av de som hadde obligatorisk SB har ingen planer om å etablere egen bedrift, mens den tilsvarende andelen er 60 prosent blant de som selv valgte SB

For å kunne si noe sikkert om at deltakelse i Studentbedrift fører til at flere involverer seg i entreprenøriell aktivitet, bør man undersøke om det er de som i utgangspunktet har tenkt å bli selvstendig næringsdrivende som deltar i SB.⁴ For å kunne svare fullt ut på en slik type problematikk kreves en noe annen tilnærming enn det vår undersøkelse legger opp til. Resultatene våre kan imidlertid gi oss en indikasjon:

Argumentet mot at deltakelse i SB fører til at flere involverer seg i entreprenøriell aktivitet.

- Dobbeltså mange av de som selv har valgt å ha SB er involvert i entreprenøriell aktivitet sammenlignet med de som har hatt SB som obligatorisk fag. Om vi forutsetter at de som selv har valgt å ha SB i utgangspunktet er mer interesserte i entreprenørskap enn de som har SB som obligatorisk fag, skulle dette tilsi at deltakelse i SB ikke nødvendigvis fører til at flere involverer seg i entreprenøriell aktivitet.

Argumentet for at deltakelse i SB fører til at flere involverer seg i entreprenøriell aktivitet.

- Ifølge majoriteten av entreprenørene ga deltakelsen i SB dem: Økt lyst til å etablere egen bedrift; den nødvendige kunnskapen til å foreta etableringen; samt muligheten til å prøve ut et konsept/forretningsside som de har kunnet bygge videre på.
  - 4 av 5 av de som er involvert i entreprenøriell aktivitet fremhever at deltakelsen i SB ga dem lyst til å etablere bedrift
  - 3 av 5 av de som er involvert i entreprenøriell aktivitet fremhever at etablering av SB gjorde dem skikket til å starte og drive egen bedrift
  - 1 av 2 har basert bedriften på samme konsept/forretningsside som de brukte i SB

Vi har videre sett nærmere på de 13 prosent (33 informanter) som har etablert egen bedrift. Det viser seg at over halvparten (53 prosent) har basert bedriften på samme konsept/forretningsside

⁴ Man kan ikke utelukke at de som deltar i konsepter som UB og SB er mer interesserte i entreprenørskap enn befolkningen ellers og derfor kunne tenkes å etablere bedrift uansett deltakelse i UB eller SB.

som Studentbedriften, 13 prosent sier at næringen/bransjen er den samme, mens 33 prosent forteller at bedriften ikke er en videreføring av Studentbedriften. Det at vel 1 av 2 har basert bedriften på samme konsept/forretningsside som i SB er interessant - tilsvarende fant Haugum (2005) at nesten 1 av 3 av de som etablerte bedrift i etterkant av deltakelse i UB hadde basert bedriften på samme konsept som deres UB.

Blant etablererne har 31 prosent etablert selskap med delt ansvar, 28 prosent har etablert aksjeselskap, 22 prosent enkeltmannsforetak og 19 prosent ansvarlig selskap.⁵ De fleste har et godt håp om at bedriften vil få en positiv utvikling: 63 prosent forventer at bedriften er større med hensyn til omsetning og/eller antall årsverk om tre år, 19 prosent tror de driver på samme nivå som nå, mens 19 prosent tror bedriften er lagt ned.

---

⁵ I næringslivet er 9 av 10 foretak enkeltmannsforetak eller aksjeselskap (SSB 2006), sammenlignet med 5 av 10 i vårt utvalg. Dette indikerer at de foretakene som deltakerne i SB har etablert har en noe annen profil enn den vi ser i næringslivet ellers. Her må vi imidlertid minne om at i utvalget er det bare 33 som har etablert bedrift.

3 Diskusjoner av resultatene⁶

I denne diskusjonen tar vi for oss følgende spørsmål: Vil deltakerne anbefale andre studenter å etablere Studentbedrift? Bør Studentbedrift være obligatorisk eller ikke? Utvikles entreprenørielle egenskaper gjennom Studentbedrift? Hva synes deltakerne om Studentbedrift som pedagogisk metode? Bidrar Studentbedriftskonseptet til flere nyetableringer?

Vil deltakerne anbefale andre studenter å etablere Studentbedrift (SB)?

Ros og ris fra respondentene

Studentbedrift var en veldig positiv overraskelse for meg. En fantastisk fin måte å lære på som jeg kan anbefale for alle.

(Kvinne som etablerte Studentbedrift i 2002/03)

Etter mange år med kun teori var det kjekt å få prøve det teoretiske ut i praksis. Det er en erfaring jeg ikke kunne vært foruten.

(Kvinne som etablerte Studentbedrift i 2004/05)

Jeg og mine medstudenter ved vårt fakultet var "Prøvekaniner". Kurset som var grunnlaget for SB var ett semester og vi hadde et stramt studieprogram. Derfor ble opplegget til hinder for full konsentrasjon av andre fag. Dette var ikke så vellykket. Imidlertid var det en nyttig erfaring å ta med seg.

(Kvinne som etablerte Studentbedrift i 2003/04)

Synes dette var et meget lærerikt og spennende fag! Fikk mye lærdom ut av dette og må si at det er det kjekkeste faget jeg har hatt i skolesammenheng!

(Kvinne som etablerte Studentbedrift i 2004/05)

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Majoriteten av tidligere deltakere er positive til deltakelsen i SB og vil anbefale SB til andre studenter: 82 prosent vil anbefale andre studenter å etablere SB, mens 18 prosent ikke vil anbefale SB. Deltakernes positive holdning til SB understrekes av at 94 prosent mener at "alle" studieretninger og alle høyskoler/universiteter burde tilby Studentbedrift.

De fleste deltakerne i SB vil anbefale SB til andre studenter.

⁶ Dette viser også responsen fra vårt åpne spørsmål der vi ba om respondentene skrive med egne ord om det å delta i Studentbedrift knyttet til nytten av deltagelse, bedømming av det pedagogiske opplegget eller tips til forbedringer (65 svar). For øvrig har vi trukket et utvalg av respondentenes kommentarer i "ris og ros"-boksene. Alle synspunkter er imidlertid formidlet til Ungt Entreprenørskap, bortsett fra i de tilfeller der det er mulig å kjenne igjen respondentene.

Bør Studentbedrift (SB) være obligatorisk eller ikke?

Ros og ris fra respondentene

Det (Studentbedrift) er en god mulighet å prøve seg for dem som har en forretningside og fremtidige planer å etablere egen bedrift. Men ikke alle studenter tenker på det. Derfor kan det være greit med frivillig valg.

(Kvinne som etablerte Studentbedrift i 2004/05)

Burde absolutt ikke vært obligatorisk.

(Kvinne som etablerte Studentbedrift i 2003/04)

Studentbedriften er et godt utgangspunkt for videre karriere utvikling. Dette bør dog være et valgfag for dem som ønsker det, med egne studiepoeng og med innelagt praksistid og veiledning.

(Kvinne som etablerte Studentbedrift i 2004/05)

Det bør sies klart i fra til studentene at dette konseptet er/kan være veldig tidkrevende.

(Mann som etablerte Studentbedrift i 2005/06)

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

44 prosent av respondentene hadde SB som obligatorisk fag, mens 56 prosent hadde valgt SB selv. Av de som valgte SB selv fremhevet 31 prosent nysgjerrighet i forhold til å etablere en egen bedrift, 13 prosent hadde fått konseptet anbefalt, 11 prosent tenkte at det var fint å ha på CVen, mens 1 prosent vurderte at å ha SB ga lette studiepoeng. Flere av respondentene påpeker at SB er arbeidskrevende og tar mye tid, og enkelte etterlyser at faget bør gi flere studiepoeng.

I dag er det bare et tjuetalls høyskoler/universiteter som tilbyr SB. 94 prosent av respondentene mener at "alle" studieretninger og alle høyskoler/universiteter burde tilbyr SB. Majoriteten, 55 prosent, mener SB bør være et tilbud som alle studenter får som valgfag, mens 11 prosent mener at SB bør være obligatorisk for alle. 28 prosent mener SB bør være obligatorisk for noen studieretninger.

Nesten alle tidligere deltakere mener at høyskolene/universitetene bør ha et tilbud om SB, men majoriteten er negativ til ideen om at SB bør være et obligatorisk fag.

Utvikles entreprenørielle egenskaper gjennom Studentbedrift?

Ros og ris fra respondentene

Min erfaring med Studentbedrift har gitt meg enn stor personlig utvikling og en grunnmur til å våge å ta større sjanser. Bli mer selvstendig og lære å takle å samarbeide i hardt pressede situasjoner... Du får ta egne valg å motivasjonen for å jobb med din ide gir masse av energi og motivasjon som igjen gir resultater.

(Mann som etablerte Studentbedrift 2005/06)

Studentbedriften er en av de erfaringene som utmarkerer seg mest i løpet av det studieåret. Veldig nyttig og lærerikt!

(Kvinne som etablerte Studentbedrift 2003/04)

Synes oppfølgingen og nettverket rundt bedrifter som etableres var laber... Jeg synes ordningen i seg selv er svært god, men i vårt tilfelle drog vi ikke spesiell nytte ut av det.

(Mann som etablerte Studentbedrift 2005/06)

Det jeg mener jeg hadde mest nytte av i etterkant av å ha vært med å drive Studentbedriften, er definitivt bedra evne til problemløsning, samt at jeg har fått økt bevissthet rundt kommunikasjon og hvor avgjørende den er (Kvinne 2005/06)

Veldig bra opplegg! Man lærer på en helt annen måte, og må være mer selvstendig!

(Kvinne som etablerte Studentbedrift i 2003/04)

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Hovedmålet for Ungt Entreprenørskap er at deres konsepter skal utvikle ungdoms entreprenørskapskompetanse. Majoriteten av deltakerne (rundt 6 av 10) mener at etablering av Studentbedrift har utviklet deres evner for problemløsning og beslutning, bedret samarbeidsevnene deres, gjort dem mer skikket til å starte og drive egen bedrift, og gitt økt lyst til å starte bedrift. En stor minoritet (4 av 10) mener at etablering av Studentbedrift i liten grad har gitt generelle eller spesifikke entreprenørielle egenskaper eller lyst til å starte egen bedrift. Gjennom regresjonsanalysen finner vi at:

- De yngre har større nytte av å etablere SB enn de eldre
- De som har deltatt i andre av UEs konsepter har større nytte av SB enn de som ikke har deltatt i andre av UEs konsepter
- De som ikke har SB som obligatorisk fag har større nytte av deltakelse i SB enn de som har SB som obligatorisk fag
- De som hadde lederstilling i SB (ledere/mellomledere) hadde større nytte av SB enn de som ikke hadde lederstilling

Majoriteten av deltakere i SB mener at SB har bidratt til utvikle personlige egenskaper, gitt dem formell kunnskap/ferdigheter i bedriftsetablering, samt økt deres interesse for entreprenørskap. Det at en relativt stor minoritet opplever liten nytte, og at det er store forskjeller i nytten av SB mellom ulike grupper av deltakere, tilsier imidlertid at det er rom for å forbedre opplegget.

Hva synes deltakerne om Studentbedrift (SB) som pedagogisk metode?

Ros og ris fra respondentene

*I samtale med andre deltakere på NM forstod jeg at det er en stor ulikhet innen det pedagogiske opplegget. Noen har null kontakt med skolen, mens andre blir detaljstyrt og mange har den friheten de skal ha men ikke noe kurs ol... UE bør gjør en innsats for å likestille det pedagogiske opplegget.
(Mann som etablerte Studentbedrift i 2005/06)*

*Skolens veiledere må veilede og ikke villede!
(Mann som etablerte Studentbedrift i 2005/06)*

*Ett år går vanvittig fort! Hvis jeg skulle velge nå, kunne jeg tenkt meg et toårig opplegg med enda mer faglig dybde, og mulighet for å drive en mer omfattende Studentbedrift. En forutsetning for dette måtte være tilgang på mer økonomisk støtte og færre restriksjoner på investering og omsetning.
(Mann som etablerte Studentbedrift i 2004/05)*

*Vi hadde stor nytte av tverrfaglig samarbeid på tvers av studieretningene.
(Mann som etablerte Studentbedrift 2004/05)*

*Studentbedrift må integreres bedre i de ulike fagene man har på skolen, for bedre å skape en forståelse mellom teori og praksis. Jeg mener at selve Studentbedriftskonseptet er ideelt for å skape økt motivasjon og engasjement i en skolesituasjon!
(Kvinne som etablerte Studentbedrift i 2005/06)*

*Et meget godt pedagogisk verktøy, men materiellet/Studentbedriftsmappa bør utvikles noe.
(Kvinne som etablerte Studentbedrift i 2004/05)*

*Jeg lærte mer av å jobbe med Studentbedrift enn lese pensum i faget. Hele opplegget var utmerket.
(Mann som etablerte Studentbedrift i 2004/05)*

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Deltakerne bedømmer SB positiv som pedagogisk metode: 24 prosent mener Studentbedrift er en svært god pedagogisk metode, 60 prosent mener det er rom for små forbedringer, mens 16 prosent er mener metoden må utvikles mye for at den skal bli god. For at undervisningen i Studentbedrift skal være vellykket er man avhengig av at studiestedet har et godt pedagogisk opplegg, at foreleserne har god kunnskap om SB-metoden og næringslivet, at mentorene er aktive, samt at læremateriellet fungerer godt. Majoriteten av respondentene er positive i forhold til alle disse områdene, men det er store minoriteter som mener det er rom for større forbedringer:

- Nesten halvparten mener at det pedagogiske opplegget ved studiestedet bør forbedres
- Nesten halvparten mener at det er rom for å forbedre læremateriellet
- 4 av 10 mener er misfornøyd med hjelpen/støtten de fikk fra mentor
- 4 av 10 mener foreleser har for lite innsikt i Studentbedriftskonseptet
- 2 av 10 mener at foreleser har for lite kunnskap om næringslivet

Mens de aller fleste deltakerne er fornøyd med SB som pedagogisk metode er det en mindre majoritet som er fornøyd med det pedagogisk opplegget ved studiestedet, som mener at læremateriellet holder mål, og som er fornøyd med hjelpen/støtten fra mentor.

Bidrar deltakelse i Studentbedrift til flere nyetableringer?

Ros og ris fra respondentene

Noen er gode til å skrive, noen å snakke, noen jobber best med hendene. Men noen er også knallgode på å starte bedrift og dette er det ikke sikkert de ser etter dagens utdanningsopplegg. SB kan fylle et hull i utdanninger som er en viktig og stadig viktigere del av det en bør kunne i arbeidslivet... Min mening er at UB er med på å veilede elever til hva de skal bli, og SB utvikler studenter til det de ønsker å være god på. (Kvinne som etablerte Studentbedrift i 2004/05)

Bli mer nøye på det formelle, i den virkelige verden er det mye strengere krav som må følges. På høyskolenivå burde det vært mer likt å registrere og drive en SB som å drive et AS. (Mann som deltok i Studentbedrift i 2004/05)

SB er en god trening, gir en innsikt i næringslivet og hva det går utpå så jeg roser UE og SB-ordningen! (Kvinne som etablerte Studentbedrift i 2004/05)

Kilde: Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

En måte å måle om Ungt Entreprenørskap bidrar til en kultur for gründervirksomhet og nyskaping er å undersøke andelen av tidligere SB-deltakere som er involvert i entreprenøriell aktivitet. Blant de som har deltatt i SB er 18 prosent som er involvert i entreprenøriell aktivitet (etablert egen bedrift/ etablerer egen bedrift nå), mens 17 prosent ønsker å etablere en bedrift de nærmeste tre årene. 65 prosent har ingen umiddelbare planer om å etablere egen bedrift.

- Resultatene indikerer at andelen som er involvert i entreprenøriell aktivitet etter å ha deltatt i SB er nesten dobbelt så høy som andelen i befolkningen ellers, og beregninger av feilmarginer stadfester at deltakere i SB og UB har høyere entreprenøriell aktivitet
- Andelen som er involvert i entreprenøriell aktivitet er høyere for de som deltok i kullene i 2002/3 og 2003/4 (22 prosent) enn for de som deltok i 2004/5 og 2005/6 (11 prosent)
- Flere menn (23 prosent) enn kvinner (12 prosent) er involvert i entreprenøriell aktivitet
- De i aldersgruppen 25 til 29 år (24 prosent) er mer involvert i entreprenøriell aktivitet enn de mellom 19-24 år (16 prosent) og de over 30 år (13 prosent)

Et argument mot at deltakelse i SB fører til at flere involverer seg i entreprenøriell aktivitet er at dobbelt så mange av de som selv har valgt å ha SB er involvert i entreprenøriell aktivitet sammenlignet med de som har hatt SB som obligatorisk fag.⁷ Et argument for at deltakelse i SB fører til at flere involverer seg i entreprenøriell aktivitet er at majoriteten av de som blir entreprenører sier at deltakelsen i SB ga dem: Økt lyst til å etablere egen bedrift; nødvendig kunnskap til å foreta etableringen; samt muligheten til å prøve ut et konsept/forretningside.

Resultatene viser at andelen av tidligere deltakere i SB som er involvert i entreprenøriell aktivitet er mye høyere enn andelen i befolkningen ellers. Det kan tenkes at deltakere i SB i utgangspunktet er mer interesserte i entreprenørskap enn befolkningen ellers, men resultatene viser at de som blir entreprenører nettopp gjennom deltakelsen i SB fikk økt lyst til å etablere egen bedrift, kunnskapen til å etablere/drive bedriften, samt prøvd ut et forretningskonsept.

⁷ Dette argumentet forutsetter at de som selv har valgt å ha SB i utgangspunktet er mer interesserte i entreprenørskap enn de som har SB som obligatorisk fag.

Referanser

Haugum, M. 2005. "Ungdomsbedrifter og entreprenørskap – 2005". NTF-notat 4/2005. Steinkjer: Trøndelag Forskning og utvikling AS.

Kolvereid, L. Åmo, B. og Alsos, G. 2006. *Global Entrepreneurship Monitor 2005 – Entreprenørskap i Norge*. Bodø: Handelshøgskolen.

SSB 2006, *Bedrifter og foretak*. Tilgjengelig på: <http://www.ssb.no/naeringsliv/>

Ungt Entreprenørskap 2006. *Hva er Studentbedrift?* Tilgjengelig på: http://www.ue.no/index.lasso?sect=hskole&side=underv_hs_hvaersb

Waagø, S., Olsen, B. og Furre, H. 1997. "En politikk for flere og bedre nyetableringer", *SMB-analyse Notat 12*. Trondheim: NTNU.
Tilgjengelig på: http://www.nec.ntnu.no/dokumenter/politikk_nyetabler.pdf

Erfaringer fra deltakelse i Studentbedrift

Hvordan opplevde deltakerne tiden som etablerer av Studentbedrift og hva skjedde etterpå?

Skoleåret 2002/03 startet Ungt Entreprenørskap opp bedriftskonseptet Studentbedrift. Til sammen har 940 studenter deltatt som etablerere av Studentbedrift. Prosjektet "Etableringsfrekvens Studentbedrift" er en kvantitativ studie av tidligere deltakere i Studentbedrifter. Målet er å få vite hvordan deltakerne opplevde tiden som etablerer av Studentbedrift, og hvorvidt deltagelsen i Studentbedrift har hatt innvirkning på deres senere karriere, herunder etableringer av egne bedrifter.

Hovedfunnet er at blant alle som har deltatt i Studentbedrift er det 13 prosent som har etablert egen bedrift, mens 4 prosent arbeider med å etablere bedrift nå. Blant de som deltok i kullene i 2002/03 og 2003/04 er det 22 prosent som har etablert egen bedrift, mens de tilsvarende tall er 11 prosent for de som deltok i 2004/05 og 2005/06. Vi finner at de som har Studentbedrift som et obligatorisk fag har en lavere interesse for entreprenøriell aktivitet enn de som har valgt å ha Studentbedrift selv. For de fleste av entreprenørene har deltakelse i Studentbedrift gitt økt lyst til å etablere egen bedrift, kunnskapen til å starte og drive egen bedrift, samt muligheten å prøve ut et konsept som de har kunnet bygge videre på.

Notat nr.: 16/2006

ISSN nr: 0808-4653